

Regeringskansliet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.dis.remisser@regeringskansliet.se

Europeiska kommissionens förslag till förordning om utveckling av moln och AI KOM(2026)502

Er beteckning: Fi2026/01676

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västra Götalands län är positiv till förslagets övergripande ambition att stärka EUs digitala motståndskraft, minska strategiska beroenden och skapa bättre förutsättningar för säkra moln- och AI-tjänster inom offentlig sektor. Länsstyrelsen har följande synpunkter på förslagen.

Accelerationszoner för datacenter

Länsstyrelsen anser att det är angeläget att regeringen tar fram tydliga och ändamålsenliga kriterier, utifrån svenska förhållanden, som ska gälla vid utpekande av accelerationszoner för datacenter. Eftersom sådana anläggningar kräver mycket stora mängder el och effekt bör kriterierna för att peka ut lämpliga områden särskilt ta i beaktande eventuella konkurrensförhållanden till annan el- och effektkrävande verksamhet som rör energiomställningen i Sverige. Det är många gröna industriprojekt som är på gång i Sverige och som är av mycket stor betydelse för såväl klimat, miljö och arbetstillfällen som för näringslivets utveckling. Tillståndprocesser och investeringsbeslut för dessa projekt är inte sällan utdragna i tid då de är komplexa till sin natur. Länsstyrelsen ser en risk för undanträngningseffekter eller förseningar i gröna omställningsprojekt om mer snabbfotade aktörer inom AI-branschen tar i anspråk infrastruktur som från början var planerad för sådan verksamhet. De svenska elnätbolagen har anslutningsplikt vilket innebär att de ska kunna erbjuda anslutning till elnätet för de verksamheter som kan uppvisa en tillräcklig mognadsgrad utifrån elnätbolagens kriterier. Elnätbolagen har inte i uppgift att prioritera mellan olika projekt, eller ta ställning utifrån olika

samhällsviktiga verksamheter eller värden. Prioritering av vilken verksamhet som ska ha förtur för anslutning till elnätet vid utpekade accelerationszoner bör alltså redan vara avgjord när väl ett sådant område pekas ut så att inte intressekonflikter uppstår vad gäller eventuella andra industriprojekt som planeras vid eller i nära anslutning till accelerationszonen.

I förslaget till förordning uttrycks att överskottsvärme i så stor utsträckning som möjligt ska återvinnas. Detta är naturligtvis mycket angeläget. Länsstyrelsen vill dock trycka på vikten av att eventuella behov av kylvatten utreds nogga för de platser som skulle kunna bli aktuella för accelerationszoner för datacenter. Dels kan det finnas en risk att inte all överskottsvärme kan återvinnas, dels finns risken att avsättningen för sådan överskottsvärme kan variera över året då behovet av fjärrvärme varierar. Eftersom datacenter kräver stora mängder energi utan att något mekaniskt arbete utförs blir stora delar av denna energi till överskottsvärme. Kylvattenbehoven kan alltså potentiellt bli mycket stora om inte överskottsvärmen kan återvinnas fullt ut, vilket i sin tur kan få stora ekologiska konsekvenser i den recipient där kylvattnet släpps ut.

Nationella riskbedömningar

Enligt artikel 29 ska medlemsstaterna genomföra återkommande riskbedömningar av offentlig verksamhet som använder eller kommer att använda molntjänster.

Det är viktigt att Sverige etablerar en tydlig nationell ansvarsfördelning och en gemensam metod för bedömningarna. Länsstyrelserna kan samtidigt behöva bidra med information om myndighetens verksamheter, informationsmängder, system och befintlig molnanvändning. Detta kan innebära betydande kostnader för analysarbete. Det bör därför finnas nationell vägledning för hur myndigheterna ska lämna underlag till riskbedömningen, till exempel gällande tolkningar av tillitsnivåerna.

Konsekvenser för befintliga IT-tjänster

Förslaget kan innebära att befintliga molntjänster behöver omprövas om de inte uppnår den tillitsnivå som fastställs för en viss verksamhet.

För länsstyrelsen kan ett krav på byte av molntjänst innebära betydligt mer än ett byte av leverantör. En migrering kan kräva teknisk utveckling, informationsklassning, säkerhetsbedömningar,

integrationer, dataöverföring, tester, utbildning och förändringar av verksamhetsprocesser.

Förordningen bör därför ge tillräckliga övergångstider och möjlighet att ta hänsyn till teknisk komplexitet och verksamhetskritiska beroenden. En migrering får inte i sig skapa större risker för kontinuitet eller informationssäkerhet än de risker som regleringen är avsedd att hantera.

Offentlig upphandling

Länsstyrelsen ser positivt på att förslaget innehåller undantagsmöjligheter när lämpliga erkända tjänster saknas eller när kraven skulle medföra oproportionerliga kostnader. Det behövs dock tydlig vägledning om hur dessa undantag ska bedömas och dokumenteras.

Europeiskt mervärde vid upphandling

Förslaget innebär även att upphandlande myndigheter vid upphandling av innovativa molntjänster och AI-system ska använda icke-prisrelaterade tilldelningskriterier som gör det möjligt att bedöma anbudsgivarens bidrag till utvecklingen av ett europeiskt moln- och AI-ekosystem.

Länsstyrelsen delar ambitionen att stärka EUs digitala försörjningsförmåga och minska strategiska beroenden. Kriterierna behöver dock utformas så att de är tydliga, objektivt verifierbara och praktiskt möjliga att använda i offentlig upphandling.

Det bör tas fram gemensam vägledning och standardiserade kriterier som kan användas av upphandlande myndigheter. Detta skulle minska risken för olika tolkningar och minska den administrativa belastningen för såväl myndigheter som leverantörer.

Resurs- och kompetensbehov

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att förslaget kan innebära ett inte obetydligt omställningsarbete för offentlig sektor.

För länsstyrelsens IT-verksamhet kan detta bland annat innebära behov av inventering och klassificering av molntjänster, analys av leverantörer och avtal, anpassning av upphandlingsunderlag, deltagande i nationella riskbedömningar, migrering av vissa tjänster

samt förstärkt kompetens inom molnsäkerhet, digital suveränitet och leverantörsrisker.

Dessa konsekvenser bör beaktas i det fortsatta arbetet. Särskilt bör möjligheterna till nationell samordning och gemensamt stöd till statliga myndigheter tas till vara för att undvika att samma analyser och kravställningar behöver genomföras parallellt av ett stort antal myndigheter.

Allmänna synpunkter

För att regleringen ska få avsedd effekt behöver den samtidigt vara praktiskt genomförbar för offentlig sektor. Länsstyrelsen anser därför att Sverige i den fortsatta förhandlingen särskilt bör verka för tydliga ansvarsförhållanden, harmoniserade bedömningsmetoder, tillräckliga övergångstider samt nationell samordning och vägledning för offentlig sektor.

De som medverkat i beslutet

Yttrandet har beslutats av avdelningschefen Magnus Peterson med chefsarkitekt Tommy Stålnacke som föredragande. I yttrandet har även IT-säkerhetsjurist Anneli Wejke medverkat.